

ENERGIFORSYNINGEN TILBAGE TIL BORGERNE.

Af Jane Kruse, fhv. kommunalbestyrelsesmedlem (SF), og Preben Maegaard, forstander, senior vicepræsident for EUROSOLAR, Den Europæiske Forening for Vedvarende Energi.

Vindmøller kan være ejet af private. Og vindmøller kan være ejet og drevet af almennyttige selskaber som lokal, offentlig forsyningsvirksomhed. Så enkelt er det.

Det burde egentlig ikke være særlig kontroversielt at tage en sådan diskussion, men det er det øjensynligt. Så vi undskylder, når Danmarks Vindmølleforenings direktør, Asbjørn Bjerre, AB, kan få problemer med morgenmaden (svar til os i artikel i NE) bare ved tanken om, at ejerskabet til vindenergien, ikke nødvendigvis skal være privat business.

NYE POLITISKE KOSTE

AB finder vores udspil ubegribeligt, og svarer, at *"det er jo ikke lige i den retning de politiske vinde har blæst de seneste år"*.

Nej, men DV kan som interesseorganisation arbejde for en forandring for at få bevægelse i tingene. Ikke mindst fordi vindmølleudbygningen i årevis har været sat helt i stå, er der særdeles god grund til at se på nye indgangsvinkler, som man politisk kan samles om. Der har jo aldrig kunnet findes et flertal for vindkraft til højre for midten i dansk politik. Derfor er et udspil om offentligt eje af kollektive energiforsyningsanlæg et godt, gammelt, velafprøvet og kendt princip, som partierne til venstre for midten vil have vanskeligt ved at afvise.

ENERGIFORSYNINGEN TILBAGE TIL BORGERNE

Vi mener, det er det rigtige, at energiforsyningen bliver givet tilbage til borgerne. Fremtidens energiselskaber, hvori vindmøllerne indgår, skal således som det allerede er tilfældet indenfor offentlig forsyningsvirksomhed for fjernvarme, vand og kraftvarme, ledes af bestyrelser, som ikke er private investorer. Her arbejder bestyrelserne uegennyttigt for at skaffe forbrugerne el og varme til lavest mulige priser. Vindmøllelaugene ikke må forveksles med forbrugerejede energiselskaber; man deltager trods alt i et vindmøllelaug som investor med udsigt til et kontant afkast.

ÅBENHED OG LOKAL ACCEPT

Vi har set nok af protester og underskriftsindsamlinger, når udefrakommende entreprenører, herunder de store energiselskaber, trænger ind i et lokalområde. Vindmølleudbygningen er for vigtig til at borgerne i lokalsamfundet ser sig nødsaget til at protestere. Om ikke af andre grunde, så er almennyttigt ejerskab vejen frem for at opnå den nødvendige lokale accept af de store vindmøller.

SLUT MED LANDSPLANDIREKTIVER

Ganske uanset hvor omhyggeligt man planlægger vindmøllernes visuelle indpasning i landskabet, skyggekastning fra vingerne etc., så forandrer især store vindmøller det lokale miljø særdeles meget. Det har beboerne i lokalsamfundet lov til at have en mening om. Man skal ikke forvente, at de vil stå og klappe i hænderne på grund af den sparede CO₂, som er hele samfundets problem og forpligtelse.

Det er direkte upassende i et demokratisk samfund med trusler om landsplandirektiver at ville gennemtvinge opstilling af investormøller. Reelt er der tale om ekspropriering til gavn for private interesser. Det vil være overgreb på befolkningen i landdistrikterne. Vi har i pressen kunnet læse, at DV støtter landsplandirektiver. Men vedvarende energi og CO2-politikken må ikke blive så hellig, at man tilsidesætter andre vigtige samfundshensyn.

PRIVAT EJERSKAB TILHØRER FORTIDEN

Det private ejerskab til vindmøllerne er ikke en naturlov men historisk betinget. Da vindmøllerne i 1980'erne var små og nærmest til selvforsyning, var de ikke attraktive for energiselskaberne. Derfor fik vi enkeltmandseje til vindmøller, eller, når folk gik sammen, så var det vindmøllelaug.

Tyve år senere er situationen en helt anden. Selv om vindmøllerne ikke længere er til selvforsyning, har man ikke fået justeret ejerskabet. Konsekvensen heraf koster samfundet og forbrugerne dyrt, fordi kapitalisering af grunde og skrotningsmøller har gjort nye vindmøller alt for dyre. Vi har beregnet, at de er op til 50% dyrere, end dersom man "normaliserede" ejerskabet af vindmøllerne.

VINDKRAFT I ET BREDERE PERSPEKTIV

AB mener, at det er umuligt at finde nok lokale deltagere i et vindmøllelaug med store vindmøller. Det kan være, men da vi i 90'erne opstillede flere hundrede forbrugerejede kraftvarmeværker, var der ikke problemer med at få dem langtidsfinansieret med offentligt garanterede lån. Hvor Europa generelt har 10% kraftvarme, er den danske andel omkring 60%, hvoraf ca. halvdelen er lokaltejede.

Denne omstilling omtaler fhv. energiminister Poul Nielson i en artikel i Politiken den 15. november 2007. *"Hvis vi virkelig skal realisere de høje ambitioner om en markant forøgelse af den vedvarende energis andel, vil det kræve en dybtgående omstrukturering af hele det danske energisystem".* Han skriver videre om den tidligere udbygning *"at jo mere det hele skal foregå på markedsvilkår, jo vanskeligere bliver det at sikre opfyldelsen af bestemte, politisk fastsatte mål".*

Poul Nielson finder, at med privatiseringen af DONG, kaster man de terninger væk, som kunne sikre, at energioligopolerne, hvortil hører E.ON og Vattenfall, også i fremtiden vil være forpligtet af en politisk bestemt omstilling til vedvarende energi i Danmark.

HALEHÆNG TIL OLIGOPOLERNE

Når DV vil fremme forbrugerejede, lovmæssigt sikre laugsmøller som vedhæng til DONG's og Vattenfall's store projekter, bevæger man sig således ud på en skrøbelig is. Hvorfor skulle de opstille i Danmark, når afkastet er større i andre lande? Det fremtidssikre er derfor at gøre vindmøllerne til et led i en nyt, decentralt forsyningssystem med vedvarende energi.

THISTED, SAMØ OG ÆRØ VISER VEJ

Man bringer vindmøllerne ind i den lange tradition ved at lade dem være ejet og drevet af almennyttige selskaber som lokal, offentlig forsyningsvirksomhed i samkøring med biomasse, geothermi, solenergi mv. Ingen vedvarende energiform kan jo stå alene, især ikke vindmøllerne.

Derfor skal der kombineres og integreres. Nogle steder er man allerede i fuld gang hermed. Der er gode forbilleder for resten af samfundet i Thisted kommune, på Samsø og på Ærø for at pege på nogle udkantsområder, hvor man ved egne kræfter har gennemført meget store investeringer i fremtidens energiinfrastruktur. Når man kan løfte en sådan opgave i de nævnte lokalsamfund, så kan man det overalt i Danmark.